

บทเรียนที่ 5

การบันทึกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป เป็นสมุดขั้นต้นที่ใช้บันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นทันที ซึ่งจะบันทึกเรียงตามลำดับวันที่ก่อนหลังของการเกิดรายการค้าขึ้น การบันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นนั้นจะบันทึกโดยเดบิตบัญชีหนึ่ง และเครดิตอีกบัญชีหนึ่งไว้ด้วยกัน พร้อมทั้งอธิบายรายการค้าที่เกิดขึ้นโดยย่อ นอกจากนี้สมุดรายวันทั่วไปยังสามารถตรวจสอบรายการค้าย้อนหลังได้ช่วยเป็นแหล่งอ้างอิงข้อมูลที่ผ่านรายการไปบันทึกบัญชีในสมุดบัญชีแยกประเภท ซึ่งตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกบัญชีแยกประเภทได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น

5.1 ความหมายและประโยชน์ของสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป (General journal) เป็นสมุดบันทึกรายการขั้นต้นที่ใช้บันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นทันที โดยจะบันทึกเรียงตามลำดับเหตุการณ์ของการเกิดรายการค้าและใช้สำหรับบันทึกรายการที่ไม่อาจนำไปบันทึกในสมุดรายวันเฉพาะเล่มใดเล่มหนึ่งได้

สมุดรายวันทั่วไป เป็นสมุดรายวันขั้นต้นประเภทหนึ่งที่แตกต่างจากสมุดรายวันเฉพาะ เช่น

สมุดรายวันซื้อสินค้า

สมุดรายวันจ่ายเงิน

สมุดรายวันรับเงิน

สมุดรายวันรับคืนและจำนวนที่ยอมลดให้

สมุดรายวันส่งคืนและจำนวนที่ได้ลดสมุดรายวันขายสินค้า

การใช้สมุดรายวันทั่วไปเพื่อบันทึกรายการค้าจะเหมาะสำหรับกิจการเจ้าของคนเดียวหรือกิจการขนาดเล็ก โดยจะบันทึกรายการค้าทุกรายการที่เกิดขึ้นลงในสมุดรายวันทั่วไปเพียงเล่มเดียวก่อนที่จะมีการทำบัญชีในขั้นตอนต่อไป

ประโยชน์ของสมุดรายวันทั่วไป

1

ช่วยบันทึกรายการค้าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทุกรายการโดยเรียงลำดับวันที่ก่อนหลังที่เกิดรายการนั้น ๆ ซึ่งสามารถตรวจสอบรายการค้าย้อนหลังได้

2

ช่วยเป็นแหล่งอ้างอิงข้อมูลที่ผ่านรายการไปบันทึกบัญชีในสมุดบัญชีแยกประเภท ซึ่งสามารถตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกบัญชีแยกประเภทได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น

3

ช่วยให้การค้นหาข้อผิดพลาดที่เกิดจากการบันทึกรายการผิดบัญชีได้รวดเร็วขึ้น เนื่องจากมีการอธิบายลักษณะของรายการค้าที่บันทึกบัญชีไว้ ทำให้ตรวจสอบได้ว่าบันทึกบัญชีถูกต้องตามประเภทบัญชีที่ควรจะบันทึกหรือไม่

5.2 รูปแบบของสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไปมีรูปแบบหรือแบบฟอร์ม ซึ่งมีลักษณะและส่วนประกอบดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป ① หน้าที่...②

พ.ศ. 2566		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
③		④	⑤	⑥		⑦	

ส่วนประกอบของสมุดรายวันทั่วไป มีดังนี้

1

เขียนคำว่า “สมุดรายวันทั่วไป (General Journal)” อยู่ตรงกึ่งกลางหัวกระดาษ เพื่อที่จะบอกว่าแบบฟอร์มที่จัดทำนี้คือสมุดรายวันทั่วไป

2

เขียนเลขที่หน้า (Page) ของสมุดรายวันทั่วไปให้อยู่ตรงมุมบนด้านขวามือของกระดาษ เพื่อบอกว่าสมุดรายวันทั่วไปที่บันทึกอยู่ขณะนี้ เป็นหน้าที่เท่าไร

3

เป็นช่งวัน เดือน ปี ซึ่งเป็นช่งที่แสดงวันที่ (Date) ของรายการค้าที่เกิดขึ้น โดยจะต้องเรียงลำดับวันที่ก่อนหลังของรายการค้าที่เกิดขึ้น ในการบันทึกรายการในช่งวันทีนั้น ให้บันทึก ปี พ.ศ.ก่อนโดยบันทึกไว้ตรงกลาง ต่อมาบันทึกเดือนโดยบันทึกไว้ด้านหน้า แล้วจึงบันทึกวันที่ หากวันต่อไปของรายการค้าที่จะต้องบันทึกบัญชีเป็นปีเดียวกัน เดือนเดียวกันก็ไม่จำ เป็นต้องบันทึกใหม่อีก

4

เป็นช่งรายการ (Account Names and Explanation) ใช้บันทึกช่งบัญชีที่เดบิตให้เขียนช่งช่าย พร้อมทั้งบันทึกจำนวนเงินในช่งเดบิต ส่วนบัญชีที่เครดิตให้เขียนเยื้องมาทางขวาเล็กน้อย พร้อมทั้งบันทึกจำนวนเงินในช่งเครดิต จากนั้นให้เขียนคำอธิบายรายการค้าที่เกิดขึ้นในบรรทัดถัดมาโดยสรุปโดยการเขียนคำอธิบายรายการให้เขียนช่งช่ายติดกับเส้นทางด้านช่ายของช่ง สุดท้ายให้ขีดเส้นใต้เพื่อแสดงการสิ้นสุดการบันทึกรายการค้านั้น ๆ ในการขีดเส้นใต้นี้ให้ขีดเส้นใต้เฉพาะช่งรายการเท่านั้นหากรายการค้าใดที่มีบัญชีที่จะต้องบันทึกด้านเดบิตมากกว่า 1 บัญชีให้บันทึกบัญชีทางด้านเดบิตให้หมดเสียก่อน ต่อจากนั้นให้บันทึกบัญชีที่จะต้องบันทึกทางด้านเครดิต โดยเยื้องมาทางด้านขวามือเล็กน้อยประมาณ 1-1.5 นิ้ว

5

เป็นช่งเลขที่บัญชี (Account No.) ใช้บันทึกเลขที่บัญชีแยกประเภทเมื่อทำการผ่านรายการจากสมุดรายวันทั่วไปไปยังบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้องแล้ว โดยบันทึกไว้ในช่งรายการทั้งทางด้านเดบิตและเครดิต ซึ่งเรื่องเลขที่บัญชีนี้จะได้อธิบายให้ละเอียดในหัวข้อถัดไป

6

เป็นช่งเดบิต (Debit) ใช้บันทึกจำนวนเงินที่บันทึกบัญชีแต่ละบัญชีทางด้านเดบิต โดยแบ่งเป็น 2 ช่งย่อย คือ ช่งบาท และช่งสตางค์

7

เป็นช่งเครดิต (Credit) ใช้บันทึกจำนวนเงินที่บันทึกบัญชีแต่ละบัญชีทางด้านเครดิต โดยแบ่งเป็น 2 ช่งย่อย คือ ช่งบาท และช่งสตางค์

5.3 หลักบันทึกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไป

วิธีการบันทึกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป มีดังนี้

1. เขียนคำว่า “สมุดรายวันทั่วไป” ที่หัวแบบฟอร์มและเขียนหน้าของสมุดรายวันทั่วไป
2. เขียน วัน เดือน ปี ที่บันทึกรายการดังนี้
 - 2.1 เขียน พ.ศ
 - 2.2 เขียนเดือนด้วยอักษรย่อ ตามด้วยวันที่เกิดรายการตามตัวอย่าง

พ.ศ. 2566		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ก.พ.	7						
	10						
	15						

*กรณี*ที่รายการค้าแต่ละรายการเกิดขึ้นในเดือนเดียวกัน ไม่จำ เป็นต้องเขียนเดือนด้วยอักษรย่อทุกรายการ ให้เขียนเฉพาะวันที่เกิดรายการ และถ้าเริ่มเดือนใหม่จึงทำการเขียนเดือนใหม่ด้วยอักษรย่อ

3. ช่องรายการ ช่องเดบิต และช่องเครดิต ในแบบฟอร์มสมุดรายวันทั่วไปให้บันทึกรายการ ดังนี้

3.1 เขียนชื่อบัญชีที่เดบิตขีดทางด้านซ้ายในช่องรายการ แล้วใส่จำนวนเงินในช่องเดบิต

3.2 เขียนชื่อบัญชีที่เครดิตในบรรทัดถัดมา โดยเขียนเยื้องไปทางขวามือจากรายการที่เดบิตเล็กน้อย แล้วใส่จำนวนเงินในช่องเครดิต

4. เขียนคำอธิบายรายการในบรรทัดถัดมา แล้วขีดเส้นใต้คั้นรายการ แต่ถ้าไม่ขีดเส้นคั้นก็ให้เว้นไว้รายการละ 1 บรรทัด

5. เขียนเลขที่บัญชีแยกประเภทลงในช่อง เลขที่บัญชี เพื่อทำการผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทที่เดบิตและเครดิตในขั้นตอนดำเนินงานต่อไป

การบันทึกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไป

แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

รายการเปิดบัญชี (Opening Entry) หมายถึง รายการแรกของการบันทึกบัญชี ซึ่งเกิดจากกรณีต่าง ๆ ได้แก่ การลงทุนครั้งแรก การเริ่มรอบระยะเวลาบัญชีใหม่ เป็นต้น

รายการปกติของกิจการ (Journal Entry) ซึ่งหมายถึงรายการค้าที่เกิดจากการดำเนินงานของกิจการ

1

รายการเปิดบัญชี (Opening Entry) หมายถึง การบันทึกรายการเปิดบัญชีในสมุดรายวันทั่วไป ซึ่งอาจจะเกิดจากมีการลงทุนครั้งแรก หรือเมื่อมีการเริ่มรอบระยะเวลาบัญชีใหม่ มีวิธีการบันทึกบัญชี ดังนี้

1.1 การลงทุนครั้งแรก มี 3 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 การนำเงินสดมาลงทุนเพียงอย่างเดียว

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 1

พ.ศ. 2566		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ม.ค.	1	เงินสด		20,000	-		
		ทุน-นายบุรี				20,000	-
		นายบุรีนำเงินสดมาลงทุน					

กรณีที่ 2 การนำเงินสด และสินทรัพย์อื่นมาลงทุน

ตัวอย่างที่ 2 นางแพรวเปิดกิจการร้านเสริมสวย “แพรวชาลอน” เมื่อ 1 มกราคม 2566 โดยนำเงินสด 500,000 บาท อาคาร ที่ดิน และอุปกรณ์ 300,000 บาท มาลงทุน การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 1

พ.ศ. 2566		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ม.ค.	1	เงินสด		500,000	-		
		อาคาร ที่ดิน และอุปกรณ์		300,000	-		
		ทุน-นางแพรว				800,000	-
		นางแพรวนำเงินสดและสินทรัพย์อื่นมาลงทุน					

กรณีที่ 3 การนำเงินสด สินทรัพย์อื่น และหนี้สินมาลงทุน

ตัวอย่างที่ 3 นางสาวลูกศรเปิดร้านสปาเพื่อสุขภาพชื่อ “ลูกศรสปา” ในวันที่ 1 มกราคม 2566 ได้นำเงินสดจำนวน 150,000 บาท วัสดุสำนักงานจำนวน 20,000 บาท อาคาร ที่ดิน และอุปกรณ์ 800,000 บาท และเจ้าหนี้การค้า 120,000 บาท มาลงทุน การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 1

พ.ศ. 2566		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ม.ค.	1	เงินสด		150,000	-		
		วัสดุสำนักงาน		20,000	-		
		อาคาร ที่ดิน และอุปกรณ์		800,000	-		
		เจ้าหนี้การค้า				120,000	-
		ทุน-ลูกศร (970,000-120,000)				850,000	-
		ลูกศรนำเงินสด สินทรัพย์อื่น และหนี้สินมาลงทุน					

หมายเหตุ ตัวอย่างที่ 2 และตัวอย่างที่ 3

1. การบันทึกบัญชีเป็นลักษณะการบันทึกบัญชีที่มีรายการด้านเดบิตหรือด้านเครดิต มากกว่า 1 รายการเรียกว่า การบันทึกรายการแบบรวม (Compound Journal)
2. ให้เขียนบันทึกบัญชีเงินสด สินทรัพย์อื่น และบัญชีหนี้สิน แล้วจึงเขียนบันทึกบัญชีทุน

1.2 เริ่มรอบระยะเวลาบัญชีใหม่ (งวดบัญชีใหม่) การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไปจะบันทึกเหมือนกรณีการลงทุนครั้งแรก คือต้องบันทึกในสมุดรายวันทั่วไปแบบรวมโดยเขียนเงินสดสินทรัพย์อื่นให้หมดก่อน แล้วจึงเขียนหนี้สินให้หมด (ถ้ามี) ตามด้วยทุนเป็นลำดับสุดท้าย การบันทึกรายการเปิดบัญชี เมื่อเริ่มรอบระยะเวลาบัญชีใหม่นี้ อาจจะใช้สมุดรายวันทั่วไปและบัญชีแยกประเภทเล่มเดิม เพื่อบันทึกรายการต่อไป หรือจะใช้สมุดเล่มใหม่ก็ได้ แล้วแต่กิจการ

รอบระยะเวลาบัญชี (Accounting Period) หมายถึง ช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ต้องแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการ เช่น 3 เดือน 6 เดือน หรือ 12 เดือน ก็ได้ ขึ้นอยู่กับกิจการแต่ละแห่ง

ตัวอย่างที่ 4 การบันทึกรายการเปิดบัญชี เมื่อเริ่มรอบระยะเวลาบัญชีใหม่
ร้านสมชายการช่างมียอดคงเหลือของบัญชีแยกประเภทตามรายงานการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 ก่อนเริ่มงวดบัญชีใหม่ในเดือนมกราคม 2566

ร้านสมชายการช่าง
งบฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565

สินทรัพย์	บาท	สต.	หนี้สินและส่วนของผู้เจ้าของ	บาท	สต.
สินทรัพย์หมุนเวียน			หนี้สินหมุนเวียน		
เงินสด	60,000	-	เจ้าหนี้-ร้านอุษา	4,000	-
วัสดุสิ้นเปลือง	8,000	-	หนี้สินไม่หมุนเวียน		
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์			เงินกู้ธนาคาร	32,000	-
อุปกรณ์	16,000	-	ส่วนของผู้เจ้าของ		
			ทุน-นายสมชาย	48,000	-
รวมสินทรัพย์	84,000	-	รวมหนี้สินและส่วนของผู้เจ้าของ	84,000	-

การบันทึกรายการเปิดบัญชี เมื่อเริ่มรอบระยะเวลาบัญชีใหม่

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 1

พ.ศ. 2566		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ม.ค.	1	เงินสด		60,000	-		
		วัสดุสิ้นเปลือง		8,000	-		
		อุปกรณ์		16,000	-		
		เจ้าหนี้-ร้านอุษา				4,000	-
		เงินกู้ธนาคาร				32,000	-
		ทุน-นายสมชาย				48,000	-
		บันทึกรายการเปิดบัญชี					

2

การบันทึกรายการปกติของกิจการในสมุดรายวันทั่วไป

รายการปกติของกิจการ (Journal Entry) เป็นการบันทึกรายการค้าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากมีการลงทุนหรือเริ่มระยะเวลาบัญชีใหม่แล้วในแต่ละวัน โดยการบันทึกรายการค้าปกติของกิจการจะบันทึกโดยเรียงตามลำดับก่อนหลังของการเกิดรายการค้า ซึ่งจะมีลักษณะเหมือนกับการบันทึกรายการในสมุดรายวันตามตัวอย่างที่ 4 ดังกล่าวข้างต้น

ตัวอย่างที่ 5 ต่อไปนี้เป็นรายการค้าของร้านแก่งการช่าง ระหว่างเดือนมกราคม 2566

- มกราคม 1 นายแก่งเปิดร้านบริการซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า นำเงินสด 100,000 บาท อาคาร ที่ดิน และอุปกรณ์ 450,000 บาท และเจ้าหนี้ 60,000 บาท มาลงทุน
- 5 รับเงินค่าซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า 3,000 บาท
- 8 ซื้ออุปกรณ์ในการซ่อมเป็นเงินเชื่อ จากร้านไฟล์สตาร์ 12,000 บาท
- 11 จ่ายค่าเช่าอาคารเพิ่มเติม 12,000 บาท
- 15 ซ่อมเครื่องปรับอากาศให้โรงเรียนเสรีวิทยา 35,000 บาท ยังไม่ได้รับเงิน
- 20 รับชำระหนี้จากโรงเรียนเสรีวิทยาตามรายการวันที่ 15
- 25 จ่ายชำระหนี้ให้ร้านไฟล์สตาร์ 12,000 บาท
- 28 กู้เงินจากธนาคารพาณิชย์ 80,000 บาท
- 29 นายแก่งถอนเงินไปใช้ส่วนตัว 14,000 บาท
- 31 จ่ายเงินเดือนให้คนงาน 2 คน เป็นเงิน 28,000 บาท

ให้ทำ

บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้าที่ 1

พ.ศ. 2566		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ม.ค.	1	เงินสด		100,000	-		
		อาคาร ที่ดิน และอุปกรณ์		450,000	-		
		เจ้าหนี้				60,000	-
		ทุน-นายแก่ง				490,000	-
		แก่งนำเงินสด สินทรัพย์อื่น และหนี้สินมาลงทุน					
	5	เงินสด		3,000	-		
		รายได้ค่าบริการ				3,000	-
		รับเงินค่าซ่อมเครื่องปรับอากาศ					
	8	อุปกรณ์		12,000	-		
		เจ้าหนี้-ร้านไฟล์สตาร์				12,000	-
		ซื้ออุปกรณ์ในการซ่อมเป็นเงินเชื่อ					
	11	ค่าเช่า		12,000	-		
		เงินสด				12,000	-
		จ่ายค่าเช่าอาคาร					
	15	ลูกหนี้-โรงเรียนเสรีวิทยา		35,000	-		
		รายได้ค่าบริการ				35,000	-
		ซ่อมเครื่องปรับอากาศยังไม่ได้รับเงิน					
	20	เงินสด		35,000	-		
		ลูกหนี้-โรงเรียนเสรีวิทยา				35,000	-
		รับชำระหนี้จากโรงเรียนเสรีวิทยา					

พ.ศ. 2566		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
	25	เจ้าหนี้-ร้านไฟล์สตาร์		12,000	-		
		เงินสด				12,000	-
		จ่ายชำระหนี้ให้ร้านไฟล์สตาร์					
	28	เงินสด		80,000	-		
		เงินกู้-ธนาคาร				80,000	-
		กู้เงินจากธนาคารพาณิชย์					
	29	ถอนใช้ส่วนตัว		14,000	-		
		เงินสด				14,000	-
		นายเก่งถอนเงินไปใช้ส่วนตัว					
	31	เงินเดือน		28,000	-		
		เงินสด				28,000	-
		จ่ายเงินเดือนให้คนงาน					

คำศัพท์ทางบัญชี

ศัพท์บัญชี	ศัพท์ภาษาอังกฤษ
สมุดรายวันทั่วไป	General Journal Form
หน้า	Page
วันที่	Date
รายการและคำอธิบายรายการ	Account Names and Explanation
เลขที่บัญชี	Account No.
ช่องเดบิต	Debit
ช่องเครดิต	Credit
รายการเปิดบัญชี	Opening Entry
การบันทึกรายการแบบรวม	Compound Journal
รายการปกติของกิจการ	Journal Entry
รอบระยะเวลาบัญชี	Accounting Period

แบบทดสอบท้ายบทเรียนที่ 5

สแกน QR Code เพื่อทำ

